

B-hallen (kombihall), Pitholms sporthall, måste även fortsättningsvis få nyttjas av Pitholmsskolan

Bakgrund

Miljö och tillsynsnämnden har, i dialog med Kultur-, park- och fritidsförvaltningen, beslutat att Pitholms B-hall inte längre ska nyttjas som en kombihall från och med sommaren 2019. Miljö- och tillsynsnämnden anser att kombihallar där skytte och annan verksamhet bedrivs innebär en risk för människors hälsa. Speciellt barn som är känsliga för blyexponering. Rådet är att tillämpa försiktighetsprincipen för att undvika onödig exponering av bly.¹

Eftersom B-hallen nyttjas av pistolklubben (som tidigare haft svårt att finna lokal) prioriterar kultur- park- och fritid denna verksamhet och stänger lokalen för skolans verksamhet. Ett beslut som får mycket stora konsekvenser för Pitholmsskolan och dess elever.

Pitholms sporthall byggdes 1963 och i samband med renovering (som planlades 2009) tillskapades en B-hall av den gamla befintliga bowlinghallen. B-hallen skulle, utöver idrottsaktiviteter för skola och andra föreningar, även kunna nyttjas för pistolskytte, luftgevärsskytte och bågskytte². ”Ny B-hall i gamla bowlinghallen ökar nyttjandet av anläggningen både dagtid (skolan) och kvällar, helger (föreningslivet). Hela anläggningen blir tillgänglig för alla.³”, ”B-hallen i källaren anpassas med en sk. Skjutvägg, föreningen kan boka tider för sin verksamhet.⁴” Det samma gällde även för Bågskytteföreningen och Luftvapenklubben. I minnesanteckningar från 20090113 framgår att samtliga deltagare i arbetet med renoveringen av Pitholms sporthall (från såväl fastighetsförvaltningen, kultur och fritid samt BUN) var eniga i beslutet ”...om att driva linjen att anpassa rum 1029 till B-hall...”, dvs. en idrottshall⁵.

B-hallen har sedan den stod klar nyttjats dels som idrottshall för Pitholmsskolans idrottsverksamhet (samt viss annan föreningsverksamhet), dels som skyttehall. Piteå pistolklubb nyttjar hallen för träning 6 timmar per vecka (träningstider två timmar per kväll, tre dagar per vecka⁶) och skolan nyttjar hallen dagtid, ca 5 - 24 timmar per vecka större delen av läsåret.

¹ Svar från Kultur, park och fritid gällande kombihallar med skytte och annan verksamhet för barn och unga, Axelsson, Jenny, avdelningschef KPF, 2018-12-17

² Programhandling, Fastighetskontoret 2009, Objekt 1450, sid 1

³ Programhandling, Fastighetskontoret 2009, Objekt 1450, sid 6

⁴ Programhandling, Fastighetskontoret 2009, Objekt 1450, sid 6

⁵ Minnesanteckningar från träff ang Pitholms sporthall 20090113

⁶ <http://www.pitepistol.se>, hämtat 2019-05-09

Utökat lagstadgat krav

Elever som går i grundskolan har rätt till ett minsta antal garanterade undervisningstimmar. I timplanen, som av regeringen fastställs i Skolförordningen (2011:185), finns beskrivet hur timmarna ska fördelas mellan ämnena.

Forskning visar att det finns positiva kopplingar mellan fysisk aktivitet och prestationer i skolan. Mer rörelse under skoldagen och mer idrott i skolan kan vara en viktig nyckel i att skapa förutsättningar för alla elever när det gäller att utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Internationella jämförelser har dock de senaste åren visat att Sverige är ett av de länder i Europa som har lägst antal idrottstimmar i skolan⁷ samt ligger lägst av de nordiska länderna. En rapport från Nordiska ministerrådet visar även att svenska barn är de mest stillasittande barnen i Norden⁸.

Regeringen gav därför Skolverket i uppdrag att lämna förslag på vad som behövs för att alla elever i grundskolan och motsvarande skolformer ska röra sig mer.⁹

Utredningen ledde 2018 fram till en förordning om ändring i skolförordningen (2011:185) som innebär att läroplan och kursplan för ämnet Idrott och Hälsa reviderades.

Undervisningstiden i ämnet Idrott och hälsa utökades med 100 timmar från och med 1 juli 2019, vilket innebär att det kommer att ställas ytterligare krav på skolan i form av lektionstillfällen och ett allsidigt innehåll i undervisningen¹⁰.

Detta medför givetvis ytterligare krav på ändamålsenliga lokaler för skolans del.

Fler elever

Det utökade undervisningskravet i ämnet Idrott och hälsa på grundskolan medför utökat behov av idrottslokaler men utöver detta kommer även elevantalet på Pitholmsskolan att öka de närmsta fem åren vilket föranleder ytterligare behov av idrottslokaler. På tre respektive fyra år kommer åk 4-6 att öka med en klass per årskurs till fem mot dagens fyra. Ökningen följer sedan med genom hela mellan- och högstadiet vilket ökar lokalbehoven ytterligare.

Elevprognosen ovan bygger på de aktuella uppgifter som råder i förskolan och lågstadiet för närvarande, hänsyn har därmed inte tagits för eventuell inflyttning i skolområdet. Inte heller har vi vägt in *Stadsutveckling öster*, som också troligtvis kommer att öka elevunderlaget på Pitholmsskolan ytterligare. I vilken omfattning är dock i dagsläget omöjligt att uttala sig om.

Detta medför givetvis också ytterligare krav på ändamålsenliga lokaler för skolans del.

⁷ <https://www.svt.se/nyheter/inrikes/mindre-skolidrott-i-sverige-an-ovriga-europa>, Publicerad 2016-03-07, hämtad 2019-05-10

⁸ <https://www.gp.se/debatt/ska-svenska-barn-vara-de-mest-stillasittande-i-norden-1.4252785>, Publicerad 2017-04-27, hämtad 2019-05-10

⁹ <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2018/07/nu-far-eleverna-mer-undervisningstid-i-matematik-och-i-idrott-och-halsa/>, Publicerad 2018-07-12, hämtad 2019-05-09

¹⁰ SFS 2018:1512, Publicerad 2018-07-18

Barn och ungdomars hälsa

Majoriteten av barn och ungdomar i Sverige rör sig för lite och sitter stilla för mycket. Lite motion, stillasittande, många timmar framför skärmar - det är den bild av många barn och ungdomars liv som Centrum för idrottsforskning (CIF) presenterat i en rapport till regeringen. Rapporten betonar vikten av att öka den fysiska aktiviteten hos barn och ungdomar.

Konsekvenserna blir annars sämre hälsa på både kort och lång sikt. Man kan till exempel se att den psykiska ohälsan är ganska hög, framför allt hos lite äldre tornårsflickor. Övervikt och fetma har också ökat, en ohälsa som kan förebyggas med fysisk aktivitet.¹¹

Region Norrbottens elevhälsoundersökningar bland barn och unga 2015-2018 visar på att vart fjärde barn på mellanstadiet är överviktigt.¹²

Tabell 11b. Andel elever i årskurs 4 med övervikt/fetma läsåren 2015/16, 2016/17 och 2017/18, uppdelat per kommun

BMI-klass	Övervikt/fetma, %	Övervikt/fetma, %	Övervikt/fetma, %
Läsår	2015/16	2016/17	2017/18
Kommun			
Arjeplog	21.7	22.1	...
Arvidsjaur	...	21.4	...
Boden	28.3	26.2	21.1
Gällivare	29.5	18.7	23.2
Haparanda	39.1	34.6	28.7
Jokkmokk	...	31.0	...
Kalix	22.3	24.4	22.9
Kiruna	33.1	28.5	32.4
Luleå	19.5	21.3	22.5
Pajala	27.7	25.4	18.0
Piteå	18.7	24.9	24.7
Älvsbyn	44.1	27.9	30.7
Övertorneå	27.9	27.0	...
Övertorneå	39.7	32.4	...
Total (%)	24.6	24.5	24.7

¹¹ *De aktiva och De inaktiva – Om ungas rörelse i skola och på fritid.* Centrum för idrottsforskning 2017:2

¹² *Skolbarns hälsa och levnadsvanor i Norrbotten – Årskurs 4, Läsåren 2015-2018.* Forslund, Ann-Sofie, Region Norrbotten 2019, sid 14

På högstadiet är nästan var tredje pojke i Piteå överviktig och kommunen har en högre andel överviktiga elever än snittet i Norrbotten.¹³

Tabell 11c. Andel flickor och pojkar i årskurs 7 med övervikt/fetma läsåren 2015/16, 2016/17 och 2017/18, uppdelat per kommun

BMI-klass	Övervikt/fetma, %		Övervikt/fetma, %		Övervikt/fetma, %	
	2015/16		2016/17		2017/18	
	flickor	pojkar	flickor	pojkar	flickor	pojkar
Kommun						
Arjeplog	72.7
Arvidsjaur	us	
Boden	16.2	26.4	21.0	24.3	22.2	23.3
Gällivare	20.0	25.5	25.5	30.5	20.8	22.3
Haparanda	20.0	40.8	16.1	31.7
Jokkmokk
Kalix	18.0	17.5	22.2	19.6	16.0	23.6
Kiruna	27.1	23.9	26.4	34.2	24.6	23.4
Luleå	21.7	20.7	18.6	19.1	17.5	21.5
Pajala	14.1	20.6	13.8	24.6
Piteå	21.9	27.2	19.1	25.3	18.5	29.1
Älvsbyn	26.5	24.1
Övertorneå
Övertorneå
Total (%)	21.3	25.0	20.9	23.8	20.7	24.6

Jesper Fritz visar i sin doktorsavhandling *Physical Activity During Growth-Effects on Bone, Muscle, Fracture Risk and Academic Performance*, på sambandet mellan fysisk aktivitet och betyg. Särskilt bland pojkar har det visat sig att ökad mängd fysisk aktivitet bidrar positivt till goda betyg samt bidrar till att höja andelen elever som kommer in på gymnasiet.¹⁴

Andra lösningar uttömda

Sedan utbildningsförvaltningen och rektorerna på Pitholmsskolan fått kännedom om beslutet som kultur-, park- och fritidsförvaltningen fattat i december 2018 har rektorerna, tillsammans med personal på Pitholmsskolan, till kultur-park- och fritidsförvaltningen inkommit med en skrivelse som påtalat de konsekvenser som beslutet medför för skolans del. Dialogmöten har hållits med representanter från utbildningsförvaltningen, kultur-park- och fritidsförvaltningen samt miljö- och hälsoskydd vid två tillfällen. Vid dessa tillfällen har rektorer och

¹³ *Skolbarns hälsa och levnadsvanor i Norrbotten – Årskurs 7, Läsåren 2015-2018*. Forslund, Ann-Sofie, Region Norrbotten 2019, sid 15

¹⁴ <https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning-och-utvarderingar/forskning/positivt-samband-mellan-rorelse-i-skolan-och-larande>, Uppdaterad 2019-03-22, hämtad 2019-05-10

Datum: 2019-05-10

utbildningsförvaltning framfört kompromissförslag om uppdelad tid i hallen mellan skolan och pistolklubben. Då båda intressenter har behov av lokalen under samma tid av året har kompromissen dock inte kunna godtas.

Alternativa lösningar bedöms för skolans del som omöjliga. Att bussa elever till andra lokaler i kommunen är dels ytterst tids- och kostnadskrävande med dessutom råder ett ökat tryck även på andra idrottshallar i och med den utökade idrottsundervisningen som regeringen beslutat om. Det finns inte plats i andra hallar för att ta emot Pitholmsskolans elever. Det ekonomiska läget i utbildningsförvaltningen medger inte heller de merkostnader som dessa skolskjutsar skulle medföra.

Slutsats

Forskning, skolförordning, Skolverk m fl. betonar gång på gång det positiva sambandet mellan rörelse i skolan och lärande. Att i det ljuset begränsa Pitholmsskolans möjligheter att följa skollag, skolförordning och läroplan genom att begränsa resurserna och försvåra att idrottsundervisning kan bedrivas i enlighet med styrdokumentet är ett ytterst olyckligt beslut.

Även om ett rikt fritidsliv i Piteå är värdefullt på många sätt bör skolans lagstadgade verksamhet samt barns och ungdomars hälsa och mående prioriteras högre. Av den anledningen bör beslutet att stänga B-hallen för Pitholmsskolans verksamhet omprövas så att undervisningen i Idrott och hälsa kan fortgå.

Piteå 2019-05-10

Malin Westling

Förvaltningschef

Utbildningsförvaltningen